

Etiska riktlinjer för SFS-medlemmar

I formulerandet av dessa riktlinjer har avstamp tagits i de etiska riktlinjerna från Nordic Association for Clinical Sexology (NACS) och anpassats för sexologiskt yrkesverksamma personer i Sverige, i synnerhet för personer som auktoriserats på nationell eller nordisk nivå.

Introduktion

Målet med nedanstående riktlinjer är att de ska fungera som stöd att göra etiska överväganden till rutin i sitt arbete för dem som arbetar inom det sexologiska fältet. Riktlinjerna är tänkta att ses som dels ett verktyg för att underlätta etiska bedömningar i vardagsarbetet, dels ett stöd för medlem som ställts inför ett etiskt dilemma. Etik handlar inte om att lyda regler utan om att internalisera ansvaret för sina beslut också i svåra situationer. Etiskt handlande är alltid situationsberoende eftersom människor och deras livsbetingelser varierar. Därför är det nödvändigt för medlemmen att vara lyhörd för den etiska dimensionen som hen möter i sitt arbete. Etisk lyhördhet är av största vikt för att upprätthålla hög kvalitet och professionalism i det sexologiska arbetet.

Riktlinjerna riktar sig till alla NACS-medlemmar, men särskilt till dem som bedriver kliniskt sexologiskt arbete. Vissa delar av riktlinjerna är också applicerbara på sexologisk forskning och utbildning. Vidare ska dessa riktlinjer fylla funktionen av att informera klienter och andra som är intresserade om de etiska principer som gäller för personer verksamma inom det sexologiska fältet.

Dessa riktlinjer ersätter inte de riktlinjer som finns för respektive profession eller institution, utan är avsedda som ett komplement till dessa. I den händelse riktlinjerna krockar med lagen, är det lagen som gäller.

I texten nedan syftar *medlem* på vilken som helst medlem i SFS och *klienten* på vilken som helst individ eller grupp, som medlemmen har en professionell relation till. Riktlinjerna är upplagda under fyra huvudrubriker: Rättighet, värdighet, ansvar och professionalism.

Etiska riktlinjer

1. Rättigheter

Autonomi

Medlem respekterar klientens autonomi, vilket för klienten innebär rätten att påbörja och avsluta behandling när klienten så önskar. Medlem försäkrar sig om att klienten är välinformerad och kapabel att fatta ett informerat beslut om deltagande i behandling.

Medlem arbetar aktivt med att stärka klientens egen förmåga att fatta beslut gällande sin person och sitt välbefinnande i kombination med ett hänsynstagande till klientens närstående och deras välbefinnande.

Medlem använder inte sin position eller sina kunskaper på ett sätt som kränker, utnyttjar eller förminskar klienten.

Medlem har möjlighet att i början av en behandlingskontakt informera klienten om att medlemmen arbetar utifrån etiska riktlinjer utformade av Svensk förening för Sexologi (SFS). Medlemmen kan vidare informera klienten om att hen kan vända sig till SFSs styrelse om klienten upplever att de etiska riktlinjerna inte följs.

Integritet

Medlem respekterar klientens fysiska och emotionella gränser.

Tystnadsplikt

Tystnadsplikten styrs av Offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) för dem som arbetar inom stat, landsting och kommun. Såväl för dem som arbetar inom stat, landsting och kommun som för dem som arbetar hos en privat vårdgivare gäller reglerna om tystnadsplikt i Patientsäkerhetslagen. (SFS 2010:659) Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas i domstol eller på andra sätt bestraffas av de myndigheter som har tillsyn över vården.

När det gäller misstanke om brott hanteras detta enligt hälso- och sjukvårdslagen och utifrån samhällets övriga juridiska ramverk.

Om en medlem i pågående behandling får kännedom om att ett barn svävar i fara kommer medlemmen att försäkra sig om att dessa missförhållanden är kända av social myndighet. Om så inte är fallet kommer anmälan att göras i linje med den generella anmälningsplikten avseende minderåriga (SoL kap 14 § 1).

Om material från behandlingsarbetet används i studier och/eller publikationer skall medlem först tillfråga den det berör och sedan säkerställa klientens anonymitet.

2. Världighet

Medlem respekterar klientens personlighet, erfarenheter och världighet. Detta betyder känslighet inför individuella skillnader såsom klientens ålder, könsidentitet, sexuella läggning, etniska och kulturella ursprung, språk, religion, funktionsförmåga, utbildning och socio-ekonomiska status. Medlem skall vara medveten om sin egen bakgrund och de begränsningar den kan innebära i förhållande till dessa skillnader.

Medlem strävar efter att vara icke-dömande gentemot klientens värderingar, livsstil och ideologi. Det är viktigt för medlemmen att vara medveten om betydelsen av egna värderingar, känslor och bevekelsegrunder i bemötandet av klienten.

Precis som i behandlingskontakten ska medlem i klientkontakt via telefon, e-post eller internet bemöda sig om att använda ett neutralt och respektfullt språk.

3. Ansvar

Medlem ska undvika att åta sig klient där det finns risk för rollsammanblandning av professionella och privata relationer.

Medlem är skyldig att främja klientens intressen i linje med det som överenskommit i början av behandlingskontakten. Medlem har ansvar för kvaliteten i sitt arbete och dess direkta konsekvenser för klienten. Om en medlem inte kan fortsätta den process som hen har påbörjat skall klienten erbjudas remiss till annan kompetent behandlare/professionell.

Medlem säkerställer att förhållandet mellan medlem och klient hålls på en professionell nivå genom hela behandlingsperioden. Hen är medveten om hur sexualitet och intimitet som kan uppstå, både direkt och indirekt, kan påverka klientrelationen. Medlem inleder aldrig ett sexuellt förhållande med klient och är ansvarig för att säkerställa att förhållningssättet gentemot klienten hålls professionellt också på det emotionella planet.

I både behandlingsarbete och i andra professionella situationer är medlemmen ansvarig för att använda metoder som är förankrad i såväl forskning som klinisk erfarenhet. Medlem skall vara medveten om den etiska dimensionen av sina val och av sin vägledning av klienten. Medlem skall söka handledning om hen ställs inför problem hen har svårt att klara på egen hand.

4. Professionalism

Medlem har ansvar för att hens kunskaper och professionella skicklighet håller hög nivå samt att hen fortlöpande förkovrar sig inom sitt område. Hen ska följa den aktuella utvecklingen inom sitt fält och är medveten om de begränsningar som finns i de metoder som används.

Medlem är medveten om, och öppen med begränsningar i sin utbildning och kompetens och skall remittera klient hen inte bedömer sig kunna hjälpa, till annan behandlare/professionell med önskvärd kompetens.

Medlem använder endast den titel som hen är berättigad till genom utbildning, auktorisation eller position. Medlem är medveten om att hen ses som representant för sin profession.

Utvärdering

Medlem ifrågasätter och utvärderar kontinuerligt sitt eget arbete. Hen försöker att identifiera professionella och etiska problem/svårigheter och anpassar sina handlingar och tillvägagångssätt i enlighet med sin professions riktlinjer.

Medlem skall vid behov söka adekvat handledning för att tillgodose sitt eget välbefinnande så att hen kan vidmakthålla god professionell och etisk standard i sitt arbete.

Transparens

Medlem gör sin roll synlig och tydlig i alla professionella sammanhang. Detta inkluderar att informera klient och medarbetare om sin utbildning, sina kvalifikationer, sin kompetens och dessutom om sin eventuella koppling till specifika terapi- och metodinriktningar.

Medlem ska underlätta gemensam förståelse mellan sig och klienten, genom att tydligt redovisa målet med och motiven till behandlingen. Medlem skall vidare fortlöpande försäkra sig om att klienten har förstått såväl mål med som motiv till aktuell behandling.

2016-04-22

Svensk Förening för Sexologi